

ВПЛИВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Ткаченко С.М., магістр права, к.т.н., доцент, *Венгерська Н.С., к.е.н., доцент

*Класичний приватний університет
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 84*

**Запорізький національний університет
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

space7770@ukr.net, nataljavengerskaja@ukr.net

В умовах активізації зовнішньої торгівлі для України стає дуже важливим питання збільшення експорту для покращення сучасного національного економічного стану. У результаті аналізу економічних тенденцій останніх років виявлено, що експорт сировини не є дуже ефективним для України, з точки зору економічного ефекту, оскільки ціни на неї вкрай залежать від світового ринку. Обґрунтовано, що екпортуючи сировину, Україна не повністю реалізує свої можливості як виробник готової продукції, втрачаючи певний додатковий прибуток і, що неабияк важливо, це не дає змоги національним виробникам встигнути закріпити свої позиції на світовому ринку. Зазначено, що виходом із цієї ситуації є сприяння розвитку малого і середнього бізнесу на місцевому рівні, утворюючи об'єднані територіальні громади в межах децентралізації. Основний акцент зроблено на 2015-2016 рр., оскільки саме в цей період об'єднувалися перші територіальні громади в Запорізькому районі Запорізької області, депутатом якого є автор статті. Місцеве самоврядування дає більшу можливість фінансової підтримки на місцевому і державному рівнях. Тож у межах місцевого самоврядування є сенс втілювати програми, які б сприяли виготовленню готової продукції. Готова продукція б, по-перше, задовольняла внутрішні потреби громади (і всієї держави), а по-друге, – у разі експорту, не залежала б від падіння цін на сировину на світовому ринку. Тенденція виготовлення саме готової продукції має відбуватись у межах децентралізації, саме з гілки місцевої влади, оскільки це дає можливість територіальним громадам поповнювати власний бюджет, не залежно від загальної ситуації в Україні загалом. Обґрунтовано, що підтримуючи розвиток готової продукції на місцевому рівні, яка при певному збільшенні обсягу має бути зорієнтована на експорт, збільшується обсяг України в міжнародній торгівлі.

Ключові слова: міжнародна торгівля, місцеве самоврядування, економічний розвиток, експорт, готова продукція, об'єднана територіальна громада, децентралізація.

ВЛИЯНИЕ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ УКРАИНЫ НА РАЗВИТИЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ

Ткаченко С.Н., магістр права, к.т.н., доцент, *Венгерская Н.С., к.э.н., доцент

*Классический приватный университет
Україна, 69600, Запорожье, ул. Жуковского, 84*

**Запорожский национальный университет
Украина, 69600, Запорожье, ул. Жуковского, 66*

В условиях активизации внешней торговли, для Украины становится очень важным вопрос увеличения экспорта для улучшения современного национального экономического состояния. В результате анализа экономических тенденций последних лет обнаружено, что экспорт сырья не является очень эффективным для Украины, с точки зрения экономического эффекта, поскольку цены на нее крайне зависят от мирового рынка. Обосновано, что экспортируя сырье, Украина не полностью реализует свои возможности как производителя готовой продукции, теряя определенный дополнительный доход и, что немаловажно, это не позволяет национальным производителям успеть закрестить свои позиции на мировом рынке. Обозначено, что выходом из этой ситуации является содействие развитию малого и среднего бизнеса на местном уровне образуя объединенные территориальные громады в рамках децентрализации. Основной акцент сделан на 2015–2016 гг., поскольку именно в этот период объединялись первые территориальные громады в Запорожском районе Запорожской области, депутатом которой является автор статьи. Местное самоуправление дает большую возможность финансовой поддержки на местном и государственном уровнях. Местное самоуправление дает большую возможность финансовой поддержки на местном и государственном уровнях. Поэтому в рамках местного самоуправления, смысл воплощать программы, которые бы способствовали изготовлению готовой продукции. Готовая продукция бы во-первых, удовлетворяла внутренние потребности общины (и всей страны), а во-вторых, – в случае экспорта, не зависела бы от падения цен на сырье на мировом рынке. Тенденция изготовления именно готовой продукции должно происходить в рамках децентрализации, именно с ветки

местной власти, поскольку это дает возможность территориальным общинам пополнять собственный бюджет, независимо от общей ситуации в Украине в целом. Обосновано, что поддерживая развитие готовой продукции на местном уровне, которая при определенном увеличении объема должна быть сориентирована на экспорт, увеличивается объем Украина в международной торговле.

Ключевые слова: международная торговля, местное самоуправление, экономическое развитие, экспорт, готовая продукция, объединенная территориальная община, децентрализация.

THE INFLUENCE OF LOCAL GOVERNMENT OF UKRAINE FOR DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL TRADE

Tkachenko S.N., Master of Law, PhD in Engineering sciences, associate professor,

*Vengerska N.S., PhD in Economic, Docent

*Classic Private University
Ukraine, 69000, Zhukovsky str., 84*

**Zaporizhzhya National University
Ukraine 69600, Zhukovsky str., 66*

In conditions of intensification of foreign trade for Ukraine, the issue of increasing exports to improve the modern national economic situation becomes very important. As a result of the analysis of economic tendencies in recent years, it has been found that the export of raw materials is not very effective for Ukraine, in terms of economic effect, since prices on it are highly dependent on the world market. It is substantiated that exporting raw materials, Ukraine does not fully realize its capabilities as a manufacturer of finished products, losing some additional profit and, what is important, it does not allow national producers to have time to consolidate their positions on the world market. It is noted that the solution to this situation is to promote the development of small and medium-sized businesses at the local level by forming territorial communities in the framework of decentralization. The main focus was on 2015–2016, as it was during this period that the first territorial communities were united in Zaporizhzhya region of Zaporizhzhya region, whose deputy is the author of the article. Local government provides greater financial support at local and state levels. Therefore, within the framework of local self-government, it makes sense to implement programs that would contribute to the production of finished products. Finished products would, first, satisfy the internal needs of the community (and the entire state), and secondly, in the case of exports, would not depend on falling prices for raw materials on the world market. The tendency for the production of finished products should take place within the framework of decentralization, precisely from the branches of local government, since it enables territorial communities to replenish their own budget, regardless of the overall situation in Ukraine as a whole. It is substantiated that supporting the development of finished products at the local level, which, with a certain increase in volume, should be oriented towards exports, Ukraine's volume of international trade is increasing.

Key words: international trade, local government, economic development, exports, finished products, united territorial community, decentralization

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Як відомо [1], зовнішня торгівля – це одна із форм міжнародних економічних відносин, яка є першою формою економічних зв'язків, і становить обмін товарами і послугами між державами. Тож для національного господарства участь у міжнародній торгівлі набуває форми зовнішньої торгівлі, яка складається з експорту та імпорту товарів і послуг. Оскільки торгівля різних країн утворює зовнішню торгівлю, то її можна розглядати з двох позицій – операційної та державно-політичної [2].

Державно-політична позиція зовнішньої торгівлі – це особливий тип суспільних відносин, що виникають між державами у процесі з приводу обміну товарами і послугами. Тобто існує певна залежність між економічним розвитком місцевих громад, які мають залишок виробленої продукції, або певний вид товару, і розвитком зовнішньої торгівлі. Цей товар (сільгосппродукція, соняшникова олія тощо) йде на експорт, що дає економічний зріст певної територіальної громади. Тож економічна політика об'єднаної територіальної громади (ОТГ) має бути спрямована на розвиток певного виду товару, який піде на експорт. Роль місцевого самоврядування в цьому питанні – це написання і впровадження місцевих програм, які мають розвивати промисловість, сільське господарство та інші сектори доходу. Головне для територіальної громади – знайти свій максимальний потенціал, який би при мінімальних затратах (використовуючи природні ресурси), мав би максимальний економічний ефект за рахунок експортування надлишку певної продукції [3].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

До проблеми зовнішньої торгівлі України звертаються багато економістів, про що свідчать публікації О. В. Абрашка, І. В. Бураковського, В. К. Власова, Н. В. Горіна, О. С. Скидана, Б. Й. Пасхавера, О. В. Шубравської, Л. В. Молдаван та ін. [4]. Аналіз публікацій дозволяє констатувати переважання досліджень щодо видової структури експортно-імпортних зв'язків сільськогосподарської і виробничої продукції, меншою мірою висвітлені питання стосовно їхньої територіальної сегментації [5].

Учені В. А. Романенко і Л. В. Лебедева дослідили зовнішню торгівлю України з ЄС, а саме: тенденції, проблеми та перспективи. Вони дали оцінку товарної структури експорту-імпорту та прямих іноземних інвестицій України з країнами ЄС, виокремили основні проблеми в торгівлі України з країнами ЄС, запропонували заходи щодо подолання наявних дисбалансів у торгівлі промисловою продукцією України з ЄС; обґрунтували потребу розроблення комплексної конкурентної стратегії розвитку промислового виробництва з урахуванням потенціалу як внутрішнього, так і зовнішнього (ЄС) ринку [6].

Ю. М. Туницька дослідила основні тенденції зовнішньої торгівлі України з ЄС, а також встановила, що збереження негативного сальдо майже за всіма розділами товарів УКТЗЕД зумовлене випередженням темпів зростання імпорту товарів із країн світової торгівлі над темпам зростання експорту та недосконалістю товарної структури останнього, а незначна присутність вітчизняних товарів на ринку ЄС є наслідком недосконалої державної експортної політики України та низької активності урядових структур [7].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ

Метою статті є дослідження впливу місцевого самоврядування на розвиток зовнішньої торгівлі України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Важливою проблемою на світовому ринку є коливання цін, оскільки при зростанні цін на метал, руду, зерно і олію зростає й український експорт, і навпаки – при падінні цін на перелічені товари, фінансовий результат України зменшується. Може так статися, що в певний період часу в натуральних тоннах падіння експорту не відбувається (порівняно з попередніми роками), але зменшуються ціни на товар, і як наслідок, зменшується обсяг грошей. Саме так з Україною і відбувалось у певні роки. Так за офіційними даними, у 2012 році Україна експортувала готового прокату 2,2 млн тонн на \$1,47 млрд, а у 2015 році – 2,9 млн тонн на \$1,24 млрд. Цей товар йде здебільшого до країн ЄС. Аналогічна ситуація із залізною рудою – продаж у ЄС зріс з 17,5 до 20,9 млн тонн, а грошей зменшилося з 1,6 до \$1 млрд. Продажа Україною пшениці зросла з 1,5 до 1,8 млн тонн, а грошей зменшилося з 0,4 до \$0,3 млрд. Єдиним винятком у цьому списку є експорт електротехнічної продукції. Він динамічно зростає всі останні роки, окрім невеличкого спаду у 2015 році, але, на жаль, його основу становить продаж автомобільного проводу – 60%. Це, звісно, краще, ніж руда, але далеко і не високі технології. Великим недоліком цієї продукції для України є багато ручної роботи та невеликі зарплати для працівників. Майже вся інша електротехнічна продукція експортується до Угорщини. У 2016 році експортували до ЄС велику кількість електронагрівачів та запчастин до них – на \$119 млн, у тому числі до Угорщини \$106,6 млн (це насамперед нагрівальні елементи опору). У 2016 році вперше продали на \$29 млн обладнання для приготування кави та чаю. Помітні цифри експорту телефонів та запчастин до них, а також велика кількість запчастин до комп'ютерних моніторів пішли до Угорщини. У 2015 році до Німеччини, крім кабелів, продали електровимикачів та перемикачів на \$33 млн. Але ця сума зменшується з роками. Також до Німеччини в невеликій кількості поставляється машинобудівна продукція, це здебільшого підшипники для реакторів, ядерних котлів та машин, на суму \$52 млн. До країн ЄС постачаються насоси, двигуни, обладнання для гірничо-металургійної та будівельної галузей на \$10 млн. Слід зазначити, що останні

тенденції українського експорту фіксують зростання попиту на готові товари з високою доданою вартістю з України – монітори, камери, обігрівачі води і навіть буксири для річкового вантажного транспорту. Ще однією позитивною тенденцією є реалізація на ринку ЄС українських високотехнологічних послуг. Важливо, що інформаційні технології, веб-дизайн, продакшн, архітектурні та дизайнерські рішення – креативні послуги, якими Україна вже сьогодні спроможна похвалитися в Європі. За даними УНІАН, торговий обіг України з Європейським Союзом у першому кварталі 2017 року зріс на 21,6%. При цьому зростання українського експорту до ЄС за цей період становив 24,5%, а імпорт з ЄС зріс на 19,2%. У січні-квітні цього року значно зріс експорт української готової продукції до Європи – на 411 млн дол. порівняно з аналогічним періодом 2016 року. У товарній структурі експорту готової продукції лідирують плоский прокат з вуглецевої сталі (зростання на 68,9 млн дол.), ізолювані проводи та кабелі (на 39,7 млн дол.), електричні водонагрівачі (на 36,3 млн дол.) і макуха (на 33,8 млн дол.). Крім того, Україна почала поставляти до Європи 39 нових товарних позицій, які в січні-квітні принесли додатково 1 млн дол. експорту. При цьому 60,2% експорту нових товарних позицій становили самохідні бульдозери, екскаватори та труби [8].

Тож існує певна особливість експорту сировини, оскільки її ціни дуже залежать від світового ринку. Експортуючи сировину, Україна по-перше втрачає свій потенціал, оскільки не реалізовує готову продукцію, по-друге, не дає можливість національним виробникам закріпитись у нових нішах світового ринку, які і так не встигають за ринковими змінами. Виходячи з цього прикладу, слід зазначити, що у межах місцевого самоврядування є сенс втілювати програми, які б сприяли виготовленню готової продукції. Готова продукція б, по-перше, задовольняла внутрішні потреби громади (і всієї держави), а по-друге, – у разі експорту, не залежала б від падіння цін на сировину на світовому ринку. Тенденція виготовлення саме готової продукції має відбуватись у межах децентралізації, саме з гілки місцевої влади, оскільки це дає можливість територіальним громадам поповнювати власний бюджет, не залежно від загальної ситуації в Україні загалом [9].

У Стратегії розвитку новостворених ОТГ, для розвитку міжнародної торгівлі, а саме для збільшення експорту товарів, місцевим самоврядуванням мають бути зазначені такі пункти:

1. Місцеві працедавці мають бути «зорієнтовані» на реалізацію готової продукції завдяки допомозі з боку керівництва громади.
2. Мають бути передбачені програми розвитку інфраструктури, а саме – будівництва повного промислового циклу для випуску готової продукції.
3. Суспільна активність повинна бути спрямована на зменшення витрат, економію місцевого бюджету для розвитку і благоустрою своєї території.
4. В бюджет громади мають бути закладені кошти для заохочення науковців і технологів, які розробляють і втілюють нові технології, здатні випускати якісну готову продукцію, яка б була конкурентоздатною на світовому ринку.

Передумовою для початку робіт над опрацюванням Стратегії має бути проект «Українська адміністрація майбутнього», що реалізується за фінансової підтримки Фонду Міжнародної Солідарності в межах програми «Підтримка Демократії 2015», реалізований Міністерством Закордонних Справ Польщі та Канади. Важливим фактором для територіальної громади є отримання субвенцій з державного бюджету. Розподіл субвенції між місцевими бюджетами здійснюється з урахуванням двох показників:

1. Населення ОТГ.
2. Площі території ОТГ.

Тож навіть для бідних сільських та селищних рад, формування ОТГ є дуже вигідним, і навіть певною мірою є порятунком від місцевої економічної кризи. Надання субвенції сприяє приросту або оновленню основних фондів комунальної форми власності ОТГ. Також слід

зазначити, що уряд удосконалив порядок та умови надання вказаної субвенції шляхом розширення напрямів її використання.

У межах децентралізації місцеве самоврядування може позитивно впливати на розвиток зовнішньої торгівлі України (табл.1, рис.1). Це пояснюється тим, що мешканці територіальної громади відчують себе «справжніми хазяїнами» і намагаються збільшити місцевий бюджет. Саме у 2016 році в Україні масово почали об'єднуватись територіальні громади. Тож вплив місцевого самоврядування на розвиток міжнародної торгівлі дуже великий, і це можна пояснити кількома причинами:

1. Реалізація місцевих програм, які є «більш близькими» і «адаптованими» саме до місцевих підприємців. Підприємці, по-перше, зацікавлені у виготовленні саме готової продукції для збільшення прибутку, по-друге, розраховують на допомогу місцевої влади у вигляді місцевих програм, оскільки всі пов'язані спільним інтересом – отриманням прибутку за рахунок збільшення випуску готової продукції.
2. Психологічний фактор, де громада розглядається мешканцями як власне хазяйство. Мешканці громади розуміють, що налагодити економіку окремої території легше, ніж економіку цілої держави, де гроші проходять багато інстанцій, поки дійдуть до місцевого рівня.
3. Отримання субвенцій з місцевого бюджету на розвиток фондів комунальної форми власності.

Таблиця 1 – Зовнішньоторговельний баланс України з 2005 по 2016 рр. [10]

Рік	Номінальний ВВП, млн. грн.	Експорт товарів та послуг		Імпорт товарів та послуг		сальдо (експорт-імпорт)	
		млн. грн.	ВВП, %	млн. грн.	ВВП, %	млн. грн.	ВВП, %
2005	441452	227252	51,5	-223555	-50,6	+3697	+0,8
2006	544153	253707	46,6	-269200	-49,5	-15593	-2,8
2007	720731	323205	44,8	-364373	-50,6	-41168	-5,7
2008	948056	444859	46,9	-520588	-54,9	-75729	-8,0
2009	913345	423564	46,4	-438860	-48,0	-15296	-1,7
2010	1082569	549365	50,7	-580944	-53,7	-31579	-2,9
2011	1316600	707953	53,8	-779028	-59,2	-71075	-5,4
2012	1408889	717347	50,9	-835394	-59,3	-118047	-8,4
2013	1454931	681899	46,9	-805662	-55,4	-123763	-8,5
2014	1566728	770121	49,2	-834133	-53,2	-64012	-4,1
2015	1979458	1044541	52,8	-1084016	-54,8	-39475	-2,0
2016	2383182	1174625	49,3	-1323127	-55,5	-148502	-6,2

Як відомо, валовий внутрішній продукт (ВВП) – макроекономічний показник (таблиця 2), що показує ринкову вартість усіх кінцевих товарів та послуг, вироблених за рік у всіх галузях економіки на території держави для споживання, експорту та накопичення, незалежно від національної приналежності використаних факторів виробництва.

Разом із зростанням обсягів експортно-імпортних операцій імпорт в Україну останніми роками хронічно випереджає експорт, а їх різниця сягає часом 8 % ВВП.

Розрізняють номінальний і реальний ВВП [11]. Номінальний, або абсолютний ВВП визначається в поточних (фактичних) цінах даного року. Реальний ВВП (з поправкою на інфляцію) визначається в цінах попереднього (або будь-якого іншого базового) року. Отже, у реальному ВВП враховується, якою мірою зростання ВВП виявляється реальним зростанням виробництва, а не зростанням цін. ВВП країни при необхідності може бути довідково перерахований в іноземну валюту (найчастіше в долари США) [12].

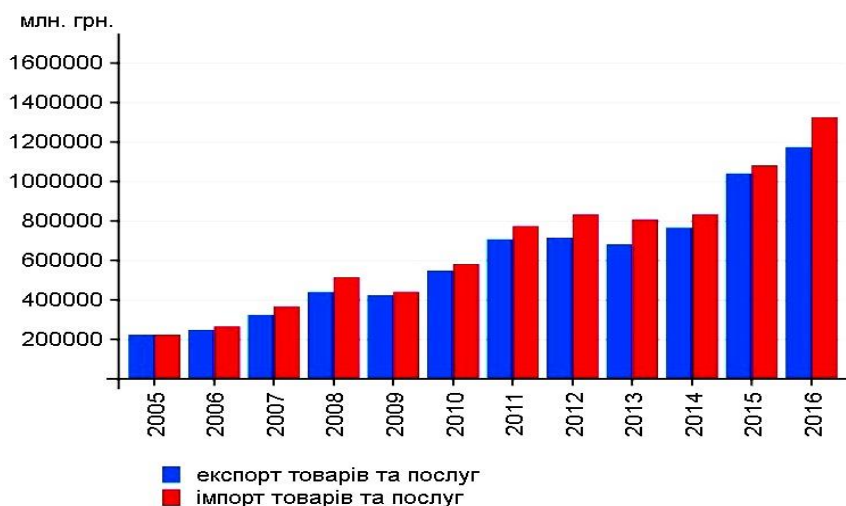

Рис. 1 Зовнішньоторговельний баланс України з 2005 по 2016 рр. [10]

Таблиця 2 – Валовий внутрішній продукт України 2017 р. [10]

2017 рік	Номінальний ВВП (в фактичних цінах, млн грн.)	Реальний ВВП (в цінах 2016 року, млн грн.)	Різниця (реальний– номінальний)	
			млн грн.	%
I кв.	583882	508327	-75555	-12,9
II кв.	656977	567658	-89319	-13,6
III кв.	821277	695639	-125638	-15,3

РЕЗУЛЬТАТ СТВОРЕННЯ ОТГ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

На прикладі Запорізького району Запорізької області розглянемо та проаналізуємо Програму соціально-економічного та культурного розвитку Запорізького району на 2016 рік [13]. Це той самий рік, коли почалося формування перших ОТГ по Запорізькому району. Програма реалізується шляхом тісної співпраці райдержадміністрації та районної ради, виконкомів сільських та селищних рад, керівників підприємств, організацій, установ району. Для більш детального уявлення економічного стану Запорізького району розглянемо Аналітичний огляд соціально-економічного розвитку Запорізького району за 2015 рік.

Таблиця 3 – Динаміка основних індикаторів соціально-економічного розвитку Запорізького району на період створення ОТГ [10]

Показники	Одиниця виміру	2014 рік	2015 рік	2016 рік (створення ОТГ)
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	1201,1	1260,0	1290,0
Валова продукція сільського господарства по всіх категоріях господарств у постійних цінах 2010 року у % до попереднього року	%	84,7	119,4	100,5
Капітальні інвестиції по підприємствах та організаціях усіх форм власності (у фактичних цінах)	млн. грн.	57,403	59,2	61,2
Обсяг капітальних інвестицій (у фактичних цінах) в розрахунку на 1 особу	грн.	991,4	1024,2	1060,7
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника по району	грн.	2487,31	2900,0	2961,9
Темп зростання середньомісячної заробітної плати	%	100,1	116,6	102,1
Кількість малих підприємств	один.	303	304	306
Кількість малих підприємств (у відсотку до попереднього року)	%	97,7	100,3	100,7
Кількість середніх підприємств	один.	6	6	6
Кількість середніх підприємств (у % до попереднього року)	один.	66,7	100,0	100,0

Протягом 2015 року вживалися конкретні заходи для покращення економічного стану в районі, створювались умови для нормальної життєдіяльності населення району відповідно до завдань, визначених у Програмі соціально-економічного та культурного розвитку району на 2015 рік. Аналіз основних показників соціально-економічного розвитку району свідчить, що в районі проводиться робота спрямована на розвиток та стабілізацію галузей економіки району, забезпечення доходів до бюджетів усіх рівнів. Як бачимо з табл. 3, у результаті утворення ОТГ, значно покращились основні індикатори соціально-економічного розвитку.

Промисловість

У районі діють 11 промислових підприємств, які формують показник обсягу реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) по Запорізькому району: 1. ЗАТ «Індустрія». 2. ДП «Підприємство Біленьківської виправної колонії УДПС України в Запорізькій області (№99)». 3. ТОВ Компанія «Система». 4. ПП «Виробничо-комерційна фірма «Берегиня». 5. Філія №4 ТОВ «Українська дистрибуційна компанія» в Запорізькій області. 6. ТОВ НВО «Радуга». 7. ПП «Елтіз». 8. ТОВ «Еліз». 9. Приватне виробниче підприємство «Каскад-2001». 10. ТОВ «Альтернативна паливна компанія». 11. ТОВ «Металлоінвест».

Підприємства займаються виробництвом вапна, трансформаторів та електрореакторів, запасних частин до сільськогосподарської техніки та товарів народного вжитку, меблів, виробів з деревини, будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій, олії, лікеро-горілчанних виробів, переробкою сої на олію, переробкою та консервуванням фруктів та овочів.

Фінансові результати

За січень-червень 2015 року фінансовий результат суб'єктів господарювання району є прибутковим і складає 17934,1 тис. грн. Частка прибуткових підприємств у загальній кількості становила 75,0 %, отримано 18116,0 тис. грн прибутку, що на 86,5 % більше, ніж за відповідний період 2014 року. Питома вага збиткових підприємств за січень-червень 2015 року склала 25,0 % проти 16,7 % у відповідному періоді 2014 року, загальна сума отриманих ними збитків – 181,9 тис. грн, що на 20 % менше порівняно з 6 місяцями 2014 року. Фінансовий результат підприємств, які одержали прибуток, очікується отримати у 2015 році в сумі 42500,0 тис. грн, що становить 100 % до програмного завдання. У 2016 році прогнозується отримати прибуток в сумі 45000,0 тис. грн, що на 5,9 % більше очікуваного за 2015 рік. Фінансовий результат підприємств, які зазнали збитків у 2015 році складе 24000,0 тис. грн, у 2016 році – 25000,0 тис. грн, що складає 104,2 % до очікуваного у 2015 році. Збитки зумовлені високою собівартістю продукції та низькими цінами реалізації.

Інвестиційна політика

Інвестиційна політика райдержадміністрації спрямована на збільшення обсягів залучення інвестицій в економіку району, реалізацію економічно та соціально значущих для району інвестиційних проектів із залученням всіх джерел інвестиційних ресурсів. Основними джерелами інвестування передбачаються власні кошти підприємств, ресурси фінансово-кредитних установ, кошти державного бюджету тощо. У 2016 році почалася реалізація інвестиційного проекту – будівництво перевантажувального терміналу компанії «НІБУЛОН» з відвантаження зернових та олійних культур на річковий транспорт в с. Біленьке.

НАСЛІДКИ СТВОРЕННЯ ОТГ

Протягом другої половини 2016 р.-першої половини 2017 р. на території Запорізького району Запорізької області були створені три ОТГ: Долинська, Біленьківська і Широківська. Слід зазначити, що після утворення Біленьківської ОТГ на території Запорізького району Запорізької області, наприкінці 2016 року, будівництво перевантажувального терміналу філії «Хортиця», відбулось за 3 місяці. Термінал становить комплекс очисних споруд для очистки води, яка після використання потрапляє у річку Дніпро. На ці споруди місцеві мешканці

чекали понад 26 років, адже за його відсутності щодня могло статися екологічне лихо. Технічні характеристики комплексу: об'єм зберігання зерна – 77 тис. тонн, добова потужність сушарок становить 4 тис. тонн, добова потужність із відвантаження на водний транспорт – 12 тис. тонн. Загальна потужність комплексу з відвантаження – 300 тис. т/рік. Також слід зауважити, що завдяки будівництву терміналу Біленьківська ОТГ отримала нові робочі місця.

ВИСНОВКИ

1. На прикладі Запорізького району з моменту утворення ОТГ дотепер значно покращилися економічні показники. Тож слід зауважити, що місцеве самоврядування значною мірою впливає на збільшення готової продукції товарів різного призначення, що призводить до збільшення експорту продукції, і, як наслідок, впливає на розвиток зовнішньої торгівлі.

2. Окрім того, що розвивається міжнародна торгівля завдяки впливу місцевого самоврядування, надаючи вдалий приклад, розвивається тенденція до подальшого утворення ОТГ по території України, що також впливатиме на розвиток міжнародної торгівлі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрашка О.В., Рідченко О.А. Зовнішня торгівля України : основні параметри, структурні особливості та географічні вектори розвитку. URL: www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32708.doc.htm.
2. Бураковський І.М. Теорія міжнародної торгівлі. Київ : Основи, 2000. 241 с.
3. Власов В.С. Пріоритетні проблеми агропродовольчого комплексу. *Економіка України*. 2009. № 11. С. 92–93.
4. Горін Н.В. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 330 с.
5. Пасхавер Б.Й., Шубравська, Н.В. Молдаван К.П. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку. Київ: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2009. 432 с.
6. Шубіна О.О. Ринок продовольчих товарів України: реалії та перспективи: монографія: в 2 т. Донецьк: Дон. НУЕТ, 2010. 508 с.
7. Скидан О.М. Продовольча сфера України в умовах глобалізаційних викликів. *Економіка України*. 2009. № 11. С. 53–64.
8. Романенко В.А., Лебедева Л.В. Зовнішня торгівля України з ЄС: тенденції, проблеми, тенденції. Київський національний торговельно-економічний університет. Київ, 2017 № 9 49 с.
9. Туницька Ю.М. Проблеми експорту вітчизняних товарів до ЄС. *Економічний*. Дніпро, 2016. № 108. С. 47–60.
10. Рапопорт В.М. Український експорт до ЄС: сировина, сировина і ще раз сировина. URL: <http://pik.cn.ua/28991/ukrayinskiy-eksport-do-es-sirovina-sirovina-i-shche-raz-sirovina/>.
11. Зовнішня торгівля України за 2002–2018 рр. *Державна служба статистики України*. URL: www.ukrstat.gov.ua/.
12. Небава М.І. Теорія макроекономіки. URL: http://posibnyky.vntu.edu.ua/makro_ek/25.htm.
13. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Запорізького району Запорізької області на 2016 рік.

REFERENCES

1. Abrashka, O.V. Foreign Trade of Ukraine: Basic Parameters, Structural Peculiarities and Geographic Vectors of Development, available at: www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32708.doc.htm.
2. Burakovsky, I.M. (2000), The theory of international trade, Fundamentals, Kyiv, Ukraine.
3. Vlasov, V.S. (2009), Priority problems of agro-food development, Economy of Ukraine. vol. 11. pp. 92–93.
4. Gorin, N.V. (2008), State regulation of foreign economic activity: teaching. Manual, Knowledge, Kyiv, Ukraine.
5. Paskhaver B.Y., Shubravskaya O.V. and Moldova N.V. Challenges and ways of agri-food development, *Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine*, Kyiv, Ukraine.

6. Shubina O.O. (2010), Ukrainian food market: realities and prospects: monograph: in 2 t. Donetsk National University of Economics and Trade. – Donetsk, Ukraine.
7. Skidan O.M. (2009), Ukraine's food sector in the context of globalization challenges, Economy of Ukraine. vol. 11. pp. 53–64.
8. Romanenko V.A. Foreign Trade of Ukraine with the EU: Trends, Problems, Trends. Kyiv National University of Trade and Economics. Kyiv, 2017. vol. 9. 49 p.
9. Tunitskaya Yu.M. Problems of export of domestic goods to the EU. Economic. Dnipro, 2016. vol. 108. pp. 47–60.
10. Rapport V.M. Ukrainian exports to the EU: raw materials, raw materials and raw materials again, available at: <http://pik.cn.ua/28991/ukrayinskiy-eksport-do-es-sirovina-sirovina-i-shche-raz-sirovina/>.
11. Foreign Trade of Ukraine for 2002-2018 / State Statistics Service of Ukraine, available at: www.ukrstat.gov.ua/.
12. Nebava MI Theory of Macroeconomics, available at: http://posibnyky.vntu.edu.ua/makro_ek/25.htm.
13. The program of socio-economic and cultural development of Zaporizhzhia region of Zaporizhzhia oblast for 2016.

УДК 339.9(470)

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Ткаченко С.М., магістр права, к.т.н., доцент, Колобердянко І.І., к.е.н., доцент

Класичний приватний університет
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 84
space7770@ukr.net

Запорізький національний університет
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66
koloberdjanko@ukr.net

У результаті швидкого розвитку галузей технологій у світі відбуваються значні зміни процесів глобалізації й міжнародної інтеграції. Це призводить до посилення взаємодії між окремими країнами, а також утворення міжнародних зв'язків. Завдяки глобалізації, яка сприяє поглибленню спеціалізації й поділу праці, збільшуються можливості людства враховувати сфери його життєдіяльності. Глобалізація є головною тенденцією розвитку цілого світу й істотно впливає на економічне життя практично всіх країн і, звичайно, на Україну, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку. В умовах глобалізації відбувається ефективний розподіл засобів і ресурсів, які впливають на відведення якості життя населення, відбувається економія на масштабах виробництва, що призводить до стійкого зростання підприємств, створюються умови для вільної торгівлі, для залучення інвестицій, стимулюється розвиток нових технологій та їх розповсюдження в слаборозвинутих регіонах. Тож на глобальному рівні сучасна економіка перетворюється в інтегровану економічну систему через інститути та інституції. Взагалі ж економіка формується у єдиний, здатний до саморозвитку організм, який має внутрішню організацію та взаємозв'язки. Оскільки глобальна економіка пов'язана перш за все із системою міжнародного поділу праці, то як наслідок, глобалізація сприяє підвищенню середнього рівня життя населення світу завдяки ефективному розподіленню коштів та ресурсів. Завдяки економії на масштабах виробництва глобалізація сприяє зниженню цін, що обумовлює потенційне економічне зростання. Тож, метою економічного розвитку є отримання прибутку. У статті розглядаються як позитивні, так і негативні наслідки глобалізації для України. Надані практичні рекомендації та зроблені висновки, що для України в результаті глобалізації очікується покращення інвестиційних умов у виробництві вітчизняних товарів і послуг.

Ключові слова: глобалізація, економічний розвиток, фінансова система, транснаціональні компанії, українська економіка.